

СПЕЦИФІКА РЕДАКТОРСЬКОЇ ТА ЛЕКСИКОГРАФІЧНОЇ ПРАКТИК РАДЯНСЬКОЇ ДОБИ СТОСОВНО ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОЇ ЛЕКСИКИ (на матеріалі видань новел Богдана Нижанківського)

У статті розглянуто радянську мовну політику, що полягала у втручанні в лексикографічну й редакторську практики з метою штучного зближення української мови з російською. На основі порівняльного аналізу двох видань збірки новел Б. Нижанківського «Вулиця» (1936 р., 1941 р.) висвітлено зазначену редакторську практику. Описано представлення вилученої лексики в західноукраїнських словникових працях, а також у словниках загальнонаціональної української мови.

Ключові слова: вилучена лексика, західноукраїнська лексика, репресивна мовна політика.

В статье проанализирована советская языковая политика, которая заключалась во вмешательстве в лексикографическую и редакторскую практики с целью искусственного сближения украинского языка с русским. На основе сравнительного анализа двух изданий сборника новелл Б. Нижанковского «Улица» (1936 г., 1941 г.) отражена указанная редакторская практика. Описано представление удаленной лексики в западноукраинских словарных работах, а также в словарях общенационального украинского языка.

Ключевые слова: удалена лексика, западноукраинская лексика, репрессивная языковая политика.

In the article the Soviet language policy is analyzed. The editorial practice is analyzed on comparative analysis of the two editions of short stories «Street» («Vulytsya») by Bohdan Nyzhankivskyj (1936, 1941). Lexicographic presentation of remote vocabulary in Ukrainian dictionaries is described.

Key words: deleted vocabulary, Western Ukrainian vocabulary, repressive language policy.

Заходи репресивної політики держави не могли не позначитися як на функціонуванні мови в радянський період, так і на мовній ситуації загалом. Вивченню історії розвитку української мови і мовної політики присвячено дослідження Л. Масенко та Ю. Шевельова.

Особливість радянської мовної політики полягала в тому, що вона чинила не лише зовнішній тиск на розвиток мови, але й втручалася у її внутрішню структуру. Цю тезу висунув і розвинув Ю. Шевельов, котрий досліджував мовну політику різних режимів на території України у першій половині ХХ століття. Дослідник так писав про радянську систему: «советська система встановлює контроль над структурою української мови: забороняє певні слова, синтаксичні конструкції, граматичні форми, правописні й

ортоепічні правила, а натомість пропагує інші, ближчі до російських або й живцем перенесені з російської мови. Таким чином на советській Україні конфлікт між українською і російською мовами перенесено з зовнішньої, позамовної сфери в середину самої мови. Боротьба відбувалася не тільки в людській психіці, а у самій мові» [13, с. 173].

Таку політику проводили сплановано і цілеспрямовано для максимального зближення української мови з російською, вилучаючи з мови питомі елементи, зокрема ті, які ввійшли до неї з південно-західних діалектів, а також із західноукраїнського варіанта літературної мови.

У висновках комісій і партійних резолюціях із політичних міркувань абсолютизувався вплив польської мови на західноукраїнську літературну

мову, а вся діяльність мовознавців 20-х рр., спрямована на розширення словникового складу літературної мови шляхом об'єднання різноговіркових елементів усіх українських земель, у тому числі західноукраїнських, безпідставно оголошувалася полонофільською [7, с. 11].

З активного обігу усувалася як загальноживана, так і термінологічна лексика. Як зауважує Ю. Шевельов, «коли большевицькі наукові інституції заступали слово *цукор* на *сахар*, *ліжко* на *кровать*, *брила* на *глиба*, *краватка* на *галстук*, *цитрина* на *лимон*, *помаранча* на *апельсин*, *оцет* на *уксус*, *стосунки* на *відношення*, *склянка* на *стакан*, *парасоль* на *зонтик*, *черевики* на *ботинки*, *лекція* на *урок*, *пересічний* на *середній*, *тартак* на *лісопилка*, *мутра* на *гайка* і т. п., – то вони не тільки русифікували українську літературну мову, а і заступали галицького або, ширше беручи, західноукраїнського походження або збереження мовні елементи на східноукраїнські» [12, с. 113].

Як зазначає Л. Масенко, у 1970-х роках «поряд із поширеними в редакціях і видавництвах списками заборонених для цитування авторів під грифом «для службового використання», були складені і розповсюджені також списки репресованих слів» [7, с. 33]. Вилучали такі лексеми, як *мапа*, *часотис*, *обрус*, *походеньки*, *причандаля*, *рішенець*, *робітня*, *сьогоднення*, *хідник*, *штиталь*, *горішний*, *навзаєм*, *наразі*, *сливе* тощо, що їх трактували як «штучні», «архаїчні» або «вигадані перекладачами, письменниками». Втручання у внутрішній склад української мови не обмежувалося правописом і лексикою. Воно поширювалось і на інші мовні рівні, зокрема на словотвір, морфологію і синтаксис.

Зазначену практику редагування текстів у радянський період можна проілюструвати, порівнявши два різні видання львівського письменника Богдана Нижанківського – «Вулиця» (1936 р.) і «Новели» (1941 р.)¹. Редакторське втручання у видання 1941 р. заторкнуло всі мовні рівні. У статті ми зосередимо увагу на лексичних змінах.

Аналізуючи зміни, яких зазнала лексика Б. Нижанківського у виданні 1941 р., поділяємо її на такі групи:

- 1) лексеми, які замінюють на росіянізми зі збереженням основного значення;
- 2) лексеми, які замінюють на інший варіант зі зміною основного значення;
- 3) заміна жаргонної лексики нейтральним, позбавленим конотації варіантом;

¹ «Первісну» редакцію збірки оповідань «Вулиця» Б. Нижанківського розглянуто за виданням «Дванадцятка. Наймолодша львівська літературна богема 30-х років ХХ ст.: Антологія урбаністичної прози / В. Габор. – Львів: ЛА «Піраміда». – С. 34–104. У передмові зазначено: «Щоб сучасний читач зміг по-справжньому відчутти не лише смак прози Богдана Нижанківського, але й атмосферу міста – вміщуємо в нашому виданні первісну редакцію збірки оповідань «Вулиця». – [5, с. 28]. До збірки «Новели» (1941 р.) ввійшла і серія оповідань «Вулиця».

4) лексеми, які вилучили з тексту без будь-якої заміни.

До першої групи належить лексема *лялька*, яку замінено на *кукла*. Поволі *перехилився назад, заплющив очі і, як погано посаджена шматяна лялька, звалився потилицею на дерев'яне поруччя* [1936, 1, с. 67]. У виданні 1941 року читаємо: *Поволі перехилився назад, заплющив очі і, як погано посаджена шматяна кукла, звалився потилицею на дерев'яне поруччя* [1941, 2, с. 19]. Лексемі *кукла* зі значенням *лялька* не фіксує жоден словник української мови.

Для того, щоб максимально наблизити українську мову до російської, заміні підлягали і такі слова: замість *барви* – *фарби*, *вказівка* – *стрілка*, *догори* – *вгору*, *долішній* – *нижній*, *кришталь* – *хрусталь*, *ляда* – *прилавок*, *малюваний* – *пофарбований*, *нагортка* – *плац*, *надолину* – *вниз*, *помаранчеве* – *оранжове*, *пушка* – *банка*, *рамена* – *плечі*, *скоро* – *швидко*, *смушка* – *пас*, *сталевий* – *стальний*, *терпентина* – *сктидар*, *часотис* – *журнал*. Наприклад, ... *а на базарі топилися барви* [1936, 1, с. 73]. / ... *а на базарі топилися фарби* [1941, 2, с. 32]; ... *на його годиннику чорна вказівка показувала годину п'яту* [1936, 1, с. 62] / *На його годиннику чорна стрілка показувала п'яту годину* [1941, 2, с. 9]; *Миршава чуприна вічно стирчала догори* [1936, 5, с. 64] / *Миршава чуприна вічно стирчала вгору* [1941, 2, с. 12]; ... *кожна думка ... дзвонила й мінилася, як стогранний кришталь* [1936, 1, с. 65] / ... *кожна думка ... дзвонила й мінилася, як стогранний хрусталь* [1941, 2, с. 14]; *На початку Казимирівської, де ліхтарні мають помаранчеве світло, я зупинився* [1936, 1, с. 86] / *На початку Казимирівської, де ліхтарі мають оранжове світло, я зупинився* [1941, 2, с. 47]; ... *на столі часописи* [1936, 1, с. 66] / ... *на столі журнали* [1941, 2, с. 16].

Деяких «нових» лексем не фіксують словники 20-х років. Так, у словнику А. Кримського, С. Єфремова не зафіксовано прикметника *оранжевий* (ані *оранжевий*), чи *стальний*. Відсутня й форма *хрусталь*, є лише *кришталь* тощо [6].

Усували з тексту також галичанізми й діалектизми, замінюючи їх на інші синоніми: замість *близна* – *рубець*, *виставова шиба* – *вітрина*, *домів* – *додому*, *їздна* – *дорога*, *склеп* – *крамниця*, *склепар* – *крамар*, *повала* – *стеля*, *п'ястук* – *кулак*, *хідник* – *тротуар*. У словнику А. Кримського, С. Єфремова такі лексеми, як *склеп*, *повала*, *п'ястук* ремарковано як *гал.* – *галицьке*, або *зах.* – *західне* [6]. Наведемо приклади з оповідань Б. Нижанківського. *Ясько на кожній цюці має дві червоні близни* [1936, 1, с. 62] / *Ясько на кожній цюці має два червоні рубці* [1941, 2, с. 8]; *Стає перед кожною виставовою шибою ...* [1936, 1, с. 66] / *Стає перед кожною вітриною ...* [1941, 2, с. 17]; *Склепар іде за ними і задержує їх* [1936, 1, с. 66] / *Крамар іде за ними і задержує їх* [1941, 2, с. 17]; *Хоче мати нову одягу – іде до skleпу...* [1936, 1, с. 66] / *Хоче мати нову одягу – іде в крамницю...* [1941, 2, с. 17]; ... *я з усієї сили*

отвореним п'ястком ударив в дно гальби [1936, 1, с. 60] /... я з усієї сили ударив *кулаком* в дно *кухля* [1941, 2, с. 8] тощо.

До другої групи зараховуємо лексеми, які замінили словами з іншим значенням. Здебільшого це діалектизми або жаргонізми. Так, *трускавки*, що означає полуниці, замінено на *огірки*. У Б. Нижанківського читаємо *Може ще трускавки або помідори* [1936, 1, с. 74]. Редактор у виданні, вочевидь, керуючись логікою і змістом, а не семантикою слова виправила *Може ще огірки або помідори* [1941, 2, с. 34]. До того ж, лексему *трускавка* фіксує словник Б. Грінченка [9, IV, с. 290]. Схожу ситуацію ми спостерігаємо і з лексемою *ферії*, яку замінено на *курорт*: *Був липень і всі виїхали на ферії* [1936, 1, с. 98] / *Був липень і всі виїхали на курорт* [1941, 2, с. 74]. Лексему *ферії*, що означає період відпусток, подано лише в «Російсько-українському словнику» А. Ніковського, що є відповідником до російського *каникулы*, українського варіанта *канікули* навіть не вжито [8]. До цієї ж групи ми зараховуємо лексеми *горня – горнець*, де *горня* – це *чашка*, а *горнець* – це *горщик*. Значення можна вивести вже з речення, з контексту: «... що саме ніс в руці велике *горня кави*» [1936, 1, с. 89] й у зміненому варіанті 1941 року відповідно читаємо: «... що саме ніс в руці великий *горнець кави*» [1941, 2, с. 53]. В іншому фрагменті тексту лексему *горня* просто опущено: ... й сказав дати собі *горня кави* – ... й сказав дати собі *кави*.

Щодо соціально маркованої лексики, то до львівського вуличного аргю ми зараховуємо лексему *пака*, що означає «товариство, вузьке коло знайомих». Речення *Ми всі були одна пака* [1936, 1, с. 71] замінено на *Ми всі були одна пачка* [1941, 2, с. 27]. Лексеми ж *пачка* словник О. Горбача «Арго в Україні» не фіксує. Припускаємо, що слово *пачка* використано у значенні «коробка», «жмут», що наближає його до російського слова, натомість семантику і контекст першого видання до уваги не було взято. Ще один приклад – це слово *харамуля*. Ми його зараховуємо до арготизмів, оскільки воно зафіксоване в словнику О. Горбача зі значенням «рідке болото» [4, с. 458]. У «Лексиконі львівському...» лексема подана з двома значеннями: «рідке болото» і «в'язка рідина» [11, с. 766]. У виданні 1936 р. цю лексему вжито у другому значенні: *Кількома наворотами мацнув мене по зубах, а я відчув між зубами харамулю солоної і теплої крові* [1936, 1, с. 61]. Не знаючи семантики цього слова, редактор замінює його на таке, яке йому видається логічним – *смак*: *Кількома наскоками ударив мене по зубах, а я відчув між зубами смак солоної і теплої крові* [1941, 2, с. 6].

До цієї групи зараховуватимемо також ті лексеми, у яких частково змінено семантику. Наприклад, *півплощі* замінено на *частина площі*, хоча, як відомо, частина може бути більшою або меншою від половини. *Крізь вікно видно було півплощі Теодора й магазин Маргулеса* [1936, 1,

с. 92] / *Крізь вікно видно було частину площі Теодора й магазин Маргулеса* [1941, 2, с. 60]. Схожа ситуація і у випадку *лічниці – лікарні*. Наприклад, *В понеділок до праці Ясько не прийшов, сказали мені, що лежить в лічниці* [1936, 1, с. 61] / *В понеділок Ясько на роботу не прийшов. Сказали мені, що він лежить в лікарні* [1941, 2, с. 8].

Автори словників (А. Кримський та С. Єфремов, М. Левицька) зазначають, що *лічниця* – це «санаторій, здравниця». У словнику «Лексикон львівський...» подано, що це не просто медичний заклад, а лікарня переважно для малозабезпечених [11, с. 419]. Тому можна стверджувати, що заміна *лічниці* на *лікарню* не була виправданою, адже лексеми дещо відрізняються в семантиці.

До третьої групи ми зараховуємо жаргонну лексику, яку було замінено нейтральним, позбавленим конотації варіантом. Ось як про це явище у передмові до «Дванадцятки» пише В. Габор: «Так, в оповідання «Брати» один з героїв каже: «*Ти, Миську, є моровий хлоп*», редактор виправив: «*Ти, Миську, хороший парень*». Чи можна уявити собі львівського батяра, який говорить такою мовою?» – запитував Богдан Нижанківський [5, с. 28]. Згодом редактор дещо змінив цю фразу і в «Новелах» 1941 року вона звучала так: «– *Ти, Миську, хороший хлопець!*...» [1941, 2, с. 26]. Схожий випадок із словосполученням *файний хлоп*, яке замінюють на *хороший хлопець*: *Гуляй-Пака був файний хлоп* [1936, 1, с. 89] / *Гуляй-Пака був хороший хлопець* [1941, 2, с. 53]. Файний – це більше, ніж просто «хороший» для батярів. Це людина, яка заслуговує похвали своєю поведінкою, яка чогось досягнула, яка має свій кодекс честі і поведінки тощо. *Файний* – емоційно-забарвлена лексема. Така лексика має свою шкалу оцінювання. На цій шкалі *файний* і *хороший* у балаку львівських батярів не збігаються.

Оскільки батяри – це дрібні злочинці, то відповідно так чи інакше пов'язані із в'язницею. У батярському аргю існувало чимало слів на позначення тюремних реалій – тюремника, в'язниці. І саме використання цих лексем дозволяє відтворити справжній образ батяра і його життя. Так, на позначення ключника у в'язниці, тюремного наглядача використовували лексему *клявіс*. Але у варіанті 1941 року її замінено на *грати*. Наприклад, *Чотири високі стіни, параха і клявіс* [1936, 1, с. 71] / *Чотири високі стіни, парашка і грати* [1941, 2, с. 27]. *Параха (парашка)* – посудина для потреб у тюрмі. У цьому випадку значення лексеми збігається. *Келя* – це камера у тюрмі. *Ясько цілий місяць ходив з позав'язуваним писком, а я за важке ушкодження тіла просидів рік в келії* [1936, 1, с. 62] / *Ясько цілий місяць ходив із зав'язаним ротом, а я за тяжке пошкодження його просидів рік у камері* [1941, 2, с. 8]. Редактор дібрав синонім до слова *келя*, але в контексті оповіді про батярів і їхнє перебування у в'язниці доречніше використовувати ту лексику, якою послуговувалися її носії.

Таким чином, лексеми з батярського жаргону здебільшого замінюють на літературний відповідник. Якщо слово і залишають, то його беруть в лапки. Наприклад, *Штани й блуза з цайгу* й подібні були до гармонії [1936, 1, с. 84] / *Штани й блуза з «цайгу»* подібні були до гармонії [1941, 2, с. 44]. Цайг – це «дешева тканина». Очевидно, в цьому випадку не знайшлося відповідника, або редактори не знали значення, тому лексему не замінено, але взято в лапки.

До четвертої групи належать лексеми, які вилучають із тексту, не замінюючи їх жодним іншим варіантом. У цій групі ми можемо виокремити сталі вирази і певні порівняльні звороти. Наприклад, *З кожним був на «ти» і кожному мав право сісти на маму й нарушити фамілію* [1936, 1, с. 60] / *Кому це не подобалося, міг обурюватися й шукати зачіпки* [1941, 2, с. 4]. Цей вираз фіксує «Лексикон львівський...» із таким значенням: *вул. робити все, що заманеться* [11, с. 746]. *Хтось загасив світло, і в цілій коримі стало темно, мов у шлунку після чорної кави* [1936, 1, с. 61] / *Хтось загасив світло, і в цілій коримі стало темно* [1941, 2, с. 6]. Таким чином, порівняльний зворот *мов у шлунку після чорної кави* у виданні 1941 року вилучено.

Підлягали вилученню і такі галицькі вирази, як наприклад, *на позір. Міг навіть набити Яська, але це не було було доказом, що він при цьому стояв на позір і рахував удари* [1936, 1, с. 60]. У словнику А. Кримського, С. Єфремова його ремарковано як *гал. – галицьке* [6].

Із тексту усунено, наприклад, і такі прикметники – *змервлений і сціпенілий*: *Іляріон Кішка розкинув широко руки й лежав на змервлений постелі* [1936, 1, с. 101]; *... де зішивали йому праву повіку й змивали сціпенілу кров* [1936, 1, с. 93].

Цікаво простежити історію фіксації досліджуваної лексики в одинадцятитомному тлумачному словнику української мови. Більшість слів західноукраїнського варіанта у СУМі позначено ремарками «застаріле», «діалектне», «західноукраїнське», «обласне», «архаїчне», «рідко». Ці лексеми переважно мали синоніми, що давало змогу усунути «зайві» одиниці на периферію лексичної системи.

Серед тієї лексики, яка зазнавала директивного усунення в оповіданнях «Вулиці», є й та, яка присутня в СУМі без жодних ремарок і та, яку не зафіксовано взагалі. До першої групи належать лексеми *гніватися, догори, долішній, досередини, мальований, мацнути, напханий, одначе, підборіддя, поплямлений, порядно, прилякнути, разом, рівночасно, скоро, сталевий, тямити, узоріз*; до

другої, яка лишилася з межами СУМу, – *близна, вказівка, гибати, довкруги, змервлений, кадя, кампа, клявіс, лічниця, мидниця, моровий (муровий), нагортка, насяклий, нашікірок, параха, підкохуватися, поготівля, принайменше, приявний, рівнобічно, стрічатися, трускавка, харамуля, цайг, сантиметр, чейже, чиколодки*. Є ще, так би мовити, проміжна ланка – це лексеми, які зафіксовані у СУМі, але з відмінним значенням. До таких належать: *викінчити, досягнути, застановити*. У СУМі ці слова подано з таким значенням: *викінчити* – обробляючи, відшліфовуючи і т. ін., завершувати, закінчувати що-небудь [10, I, с. 496]; *досягнути (досягати)* – доходити, доїжджати до якого-небудь місця, добиратися, діставатися куди-небудь [10, II, с. 391]; *застановити (застановляти)* – 1) ставлячи у великій кількості, заповнювати, захарашувати що-небудь чимсь; 2) загороджувати, закривати; 3) ставити [10, II, с. 328].

Серед аналізованої лексики з ремаркою «діалектне» у СУМі подано такі лексеми: *вдолину, відпадки, гальба, гудзуватий, домів, заки, заскоро, зеленина, кумпан, ліхтарня, наглити, орудка, повала, позір, полудне, правдоподібно, пушка, п'ястук, рам'я, склеп, склепар, стравити, тамтой, файний, хлоп*; з ремаркою «застаріле» – *жиди, рамено*; з ремаркою «західноукраїнське» – *ферії*; з ремаркою «рідко» – *мосяжний, осібний, поправно, прилякати, терпентина*; з ремаркою «розмовне» – *баняк, векнути, крілик, опісля, писок, повестися, поліціант, стріча, хідник*; з ремаркою «те, саме що» – *властиво, завважити, крілик, ледь, опісля, осібний, папіроса, писок, поліціант, поспитати, рятунковий, стріча, таріль, часопис* (періодичне друковане видання).

І. Вихованець зазначає, що «СУМ відобразив у собі не лише ті лексичні скарби, які своїми творами залишили у спадок нащадкам класики української літератури, але й, на жаль, значною мірою вже невідворотні наслідки величезного впливу російської мови, яка домінувала майже в усіх сферах громадсько-політичного, ділового, господарського та культурного життя в Україні» [3, с. 19].

Отже, на основі порівняльного аналізу новел Б. Нижанківського (1936 р., 1941 р.) ми показали специфіку лексикографічної й редакторської практик радянського періоду, що директивно застосовувалася з метою штучного зближення української мови з російською. Частково зміни стосувалися всіх мовних рівнів: фонетичного, морфологічного, лексичного, синтаксичного, але найбільшого втручання зазнав лексичний рівень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Нижанківський Б. Вулиця / Богдан Нижанківський // Дванадцятка. Наймолодша львівська літературна богема 30-х років ХХ ст. : Антологія урбаністичної прози / В. Габор. – Львів : ЛА «Піраміда», 2006. – С. 44–104.
2. Нижанківський Б. Новели / Богдан Нижанківський. – К. : Радянський письменник, 1941. – 101 с.
3. Вихованець І. Про новий тлумачний словник української мови / І. Вихованець, А. Непокупний, О. Ткаченко // IV Міжнародний конгрес українців. Доповіді та повідомлення. – К. : Університетське вид-во «Пульсари», 2002. – С. 17–21.

4. Горбач О. Арго в Україні / Олекса Горбач. – Львів : Інститут мовознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2006. – 688 с. – (Серія «Діалектологічна скриня»).
5. Габор В. До історії львівської літературної групи «Дванадцятка» / Василь Габор // Дванадцятка. Наймолодша львівська літературна богема 30-х років ХХ ст. : Антологія урбаністичної прози. – Львів : ЛА «Піраміда». – С. 13–29.
6. Кримський А. Російсько-український словник (1924–33) [Електронний ресурс] / Агатангел Кримський, Сергій Єфремов. – Режим доступу : http://r2u.org.ua/html/krym_details.html.
7. Масенко Л. Мовна політика УСРСР: Історія лінгвоциду / Лариса Масенко // Українська мова у ХХ сторіччі: Історія лінгвоциду / Л. Т. Масенко. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – С. 6–36.
8. Ніковський А. Російсько-український словник [Електронний ресурс] / Андрій Ніковський. – Режим доступу : http://r2u.org.ua/html/nikovsky_pered.html.
9. Словарь української мови / [за ред. Б. Грінченка]. – Т. 1-4. – К. : Довіра. – Рідна мова, 1996.
10. Словник української мови : в 11-ти томах / [І. К. Білодід (гол. ред.) та ін.]. – Т. 1 : А–В. – К. : Наук. думка, 1970. – 823 с.; Т. 2 : Г–Ж. – 1971. – 545 с.; Т. 3 : З. – 1972. – 739 с.; Т. 4 : І–М. – 1973. – 837 с.; Т. 5 : Н–О. – 1974. – 836 с.; Т. 6 : П–Поїми. – 1975. – 828 с.; Т. 7 : Поїхати–Приробляти. – 1976. – 721 с.; Т. 8 : Природа–Ряхтливий. – 1977. – 925 с.; Т. 9 : С. – 1978. – 915 с.; Т. 10 : Т–Ф. – 1979. – 655 с.; Т. 11 : Х–Б. – 1980. – 698 с.
11. Хобзей Н. Лексикон львівський: поважно і на жарт / Н. Хобзей, О. Сімович, Т. Ястремська, Г. Дидик-Меуш. – Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2012. – 852 с. – (Серія «Діалектологічна скриня»).
12. Шевельов Ю. Внесок Галичини у формування української літературної мови / Юрій Шевельов ; О. Гузар (упор.). – Львів : НТШ, 1996. – 191 с.
13. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині ХХ ст. (1900–1941). Стан і статус / Юрій Шевельов. – Чернівці : Рута, 1998. – 212 с.

© Підкуймуха Л. М., 2013

Дата надходження статті до редколегії 24.03.2013 р.

ПІДКУЙМУХА Л. М. – аспірантка кафедри української мови Національного університету «Києво-Могилянська академія», м. Київ.

Коло наукових інтересів: мовотворчість західноукраїнських письменників, койне Львова, а також проблеми соціолінгвістики в цілому; урбаністичні студії.